

บทคัดย่อ

อั่งปากฟันน้ำนมกับตุ๊กตาหมี ใช้สอนสาธิตและฝึกทำความสะอาดช่องปากให้เด็กปฐมวัยได้ผล

Teddy with simulated baby tooth: A tooth brushing demonstration tool.

นายจุมพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ นางสาวภาวิณี วรรณศรี
ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ 548 ถนนเชียงใหม่-ลำพูน ต.หนองหอย อ.เมือง จ.เชียงใหม่
โทร: 053-801160 มือถือ: 08305676244 E-mail: jumpol.p@anamai.mail.go.th

สภาพปัญหาสุขภาพในช่องปาก มีความสำคัญกับสุขภาพทั่วไป ในเด็กปฐมวัย(อายุ 0-5ปี) โรคฟันผุยังเป็นปัญหา พบว่า เด็กอายุ 3 ปี มีฟันน้ำนมผุ ร้อยละ 61 และเมื่ออายุ 5 ปี พบฟันผุเพิ่มเป็น ร้อยละ 80 และฟันผุที่พบส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการรักษา ปัญหาฟันผุทำให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในที่สุด การส่งเสริมให้แม่และเด็กมีสุขภาพช่องปากดีตั้งแต่แรกเริ่มต้องได้รับความร่วมมือจากทันตบุคลากรเจ้าหน้าที่ของ รพ.สต. และ อสม. ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้แลเด็ก จึงเป็นผู้มีความสำคัญ และจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความสามารถ

การจัดอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากร ในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย ใน ปี 2557” พบปัญหาว่า เป็นความยากลำบากมากที่จะนำเด็กปฐมวัยมาเป็นสื่อและจะให้เด็กอยู่นิ่งๆ เพื่อให้การสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติเป็นไปได้อย่างราบรื่น จึงมีการใช้สื่อตุ๊กตาหมีที่มีช่องปากฟันน้ำนม ช่วยให้การสอนสาธิตของวิทยากรและการฝึกปฏิบัติของผู้เข้ารับการอบรมเป็นไปได้อย่างสะดวก ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความเข้าใจและทำให้กระบวนการอบรมมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นคุณค่าความจำเป็นต้องใช้สื่อ ทำให้เกิดความต้องการสื่อมีจำนวนมาก เพื่อนำไปสอนสาธิตและฝึกปฏิบัติ ตั้งแต่ให้เด็กอยู่ในท่าที่เหมาะสม การตรวจดูช่องปาก การแปรงฟัน การใช้ไหมขัดฟันและการเช็ดฟันให้เด็ก ให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้แลเด็กในพื้นที่เขตแต่ละตำบลที่รับผิดชอบต่อไป แต่ระบบการผลิตสื่อดังกล่าวมีปัญหาไม่สามารถให้การสนับสนุนตามที่ผู้ผ่านการอบรมต้องการได้เท่าที่ควร

ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ กรมอนามัย ได้รับการร้องขอจากผู้ที่มีความต้องการและเห็นความจำเป็น ในฐานะเป็นผู้ผลิตสื่อนวัตกรรมทางทันตสุขภาพและสื่อนวัตกรรมทางทันตกรรมสนับสนุนงานทันตสาธารณสุขของประเทศเห็นความสำคัญ จึงทำการศึกษาและพัฒนาต่อยอดจากหุ่นจำลองฟันที่ทำอยู่ ให้เป็นหุ่นจำลองสภาพช่องปากฟันน้ำนมครบ 20 ซี่ ซึ่งมีเหงือกและมีฟันทำจากวัสดุเรซินแข็งแรงไม่แตกบิ่นง่าย และใช้วัสดุที่มีความคล้ายคลึงทำอั่งปาก มี ลิ้น ลิ้นไก่ กระพุ้งแก้ม และมีริมฝีปาก เรียกว่า “อั่งปากฟันน้ำนม” ซึ่งต้องใช้หลักการประดิษฐ์คิดค้นทางวิชาการและใช้ทักษะทางช่างทางศิลป์ ในการผลิตต้นแบบ ได้ทดลองนำไปเย็บติดกับตุ๊กตาหลายๆ แบบ ก็ทำได้ แต่ที่เหมาะสมมีรูปลักษณ์คล้ายเด็กที่สุดคือ ตุ๊กตาหมียืน ความสูง 28 นิ้ว ซึ่งมีชายทั่วไปหาซื้อได้ง่ายราคาไม่แพง มีความน่ารัก มีอั่งปากที่ยื่นออกมาช่วยให้เย็บอั่งปากฟันน้ำนมติดได้เหมาะสม ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะวิทยากรผู้สอน และได้มีการปรับปรุงพัฒนาให้เสมือนจริงมากที่สุด ได้ผ่านการทดลองใช้สื่อจากผู้ผ่านการอบรมพึงพอใจและเป็นที่ยอมรับ ประเมินได้จากจำนวนการผลิตเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กว่า 100 ชุด และกระจายไปตามพื้นที่กว่า 10 จังหวัด แต่ละพื้นที่ทางงบประมาณสั่งทำเอง มีการสื่อสารผ่านเครือข่ายสื่อออนไลน์ และการเผยแพร่นำเสนอผ่านเวทีต่างๆ ช่วยให้มีผู้สนใจและสั่งทำเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การสนับสนุนส่งเสริมจากผู้เกี่ยวข้องและสมาชิกเครือข่ายช่วยให้สื่อนวัตกรรมได้พัฒนาต่อยอดยกระดับตามที่ผู้ใช้งานต้องการ ทำให้เกิดสิ่งใหม่ๆ ขึ้นเรื่อยๆ

สื่อนวัตกรรมจะกระจายแพร่หลายไปได้ทั่วถึงมากขึ้น แต่ละพื้นที่ต้องมีโครงการและงบประมาณรองรับ ระบบการผลิตจะได้พัฒนาเสริมรับ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปได้ตามความต้องการ

หลักการและเหตุผล

สุขภาพในช่องปาก มีความสำคัญกับสุขภาพโดยรวมของทุกคน และในเด็กปฐมวัย โรคฟันผุยังเป็นปัญหาที่พบมากในประเทศไทย เด็กอายุ 3 ปี เพิ่งมีฟันน้ำนมขึ้นครบ มีฟันผุแล้ว ร้อยละ 61 และเมื่ออายุครบ 5 ปี เพิ่มเป็น ร้อยละ 80 และฟันผุที่พบเกือบทั้งหมดยังไม่ได้รับการรักษา การแก้ไขปัญหาดังกล่าวต้องมุ่งเน้นเกี่ยวกับการป้องกัน ต้องมีการแนะนำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กหันมาเอาใจใส่ในการดูแลและทำความสะอาดช่องปากให้เด็กปฐมวัย ตั้งแต่แรกเกิด อายุ 0 -5 ปี ให้ได้รับการ เช็ดเหงือก เช็ดฟัน แปรงฟันและใช้ไหมขัดฟันให้ลูกหลานที่อยู่ในวัยได้ เมื่อก่อนผู้สอนหรือผู้แนะนำใช้วิธีการบอกปากเปล่า ซึ่งเป็นเป็นนามธรรมมาก ก็เข้าใจได้ยากไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่จะส่งผลต่อการมีสุขภาพช่องปากของเด็กปฐมวัยได้

ต่อมาก็มีการสอนให้พ่อแม่ผู้ปกครองแปรงฟันให้เด็ก โดยใช้หุ่นจำลองฟัน ซึ่งมีแต่หุ่นจำลองฟันแท้ ที่ไม่ใช่ฟันน้ำนมทำด้วยพลาสติก ที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ถึงจะมีหุ่นจำลองสำหรับสอนการแปรงฟันได้ แต่ก็เกิดการชำรุดแตกบิ่นได้ง่าย ต่อมาบริษัทเอกชนที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรงสีฟันยาสีฟันรายใหญ่ เห็นความสำคัญและความจำเป็นต้องใช้หุ่นจำลองฟันช่วยในการสอนสาธิตและฝึกแปรงฟันให้ถูกต้อง จึงได้มีการผลิตเป็นหุ่นจำลองฟันที่มีขนาดใหญ่กว่าปกติ ทำด้วยพลาสติก ก็ช่วยแก้ปัญหาการแตกบิ่นง่ายได้ ทำให้การสนับสนุนกระจายไปที่โรงพยาบาลระดับอำเภอๆ ละ 2 ชุด เพียงเท่านั้น

ต่อมางานทันตสาธารณสุขของประเทศ ได้มุ่งเน้นการส่งเสริมทันตสุขภาพในกลุ่มเป้าหมายเด็กปฐมวัยมากขึ้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งผลต่อสุขภาพของคนวัยอื่นๆ ต่อไป จึงเกิดมีความต้องการร้องขอให้มียุุ่นจำลองที่เป็นฟันน้ำนมที่เสมือนจริงขึ้นมา เพื่อใช้เป็นสื่อนวัตกรรมช่วยสอนสาธิตการแปรงฟันให้เด็ก

ในปี 2557 ได้มีการจัดอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย” เป็นที่มาของ สื่อตุ๊กตามีฟันน้ำนม ที่วิทยากรผู้สอนใช้ช่วยสอน สาธิตและให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำทางให้เด็กนอนหนุนคอก การใช้นิ้วมือแหวกริมฝีปากในการ ตรวจสอบสภาพช่องปากโดยทั่วไป ใช้สอนสาธิตการแปรงฟัน การเช็ดฟันและการใช้ไหมขัดฟันให้กับเด็กปฐมวัยกลายเป็นสื่อที่ให้ความสะดวกและง่ายกว่าการนำเด็กปฐมวัยจริงๆ มาเป็นสื่อ เพราะเด็กจริงจะไม่ยอมอยู่นิ่งๆ การสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติคงยากลำบาก การใช้หุ่นจำลองประกอบกับตุ๊กตา จึงได้รับการยอมรับช่วยให้เข้าใจได้ง่ายและได้ผล ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นความสำคัญของสื่อจะช่วยให้นำไปใช้ช่วยสอนสาธิตให้เกิดความรูความเข้าใจได้ง่าย และให้พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กในเขตพื้นที่แต่ละตำบลที่รับผิดชอบได้ และได้ฝึกปฏิบัติจนสามารถดูแลทำความสะอาดช่องปากลูกหลานหรือเด็กในความดูแลได้ แต่ภายหลังการอบรม ผ่านไปได้ไม่นาน ผู้ผ่านการอบรมเกิดความต้องการสื่อตุ๊กตามีฟันน้ำนมไปใช้ช่วยในการสอนสาธิตและฝึกปฏิบัติให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กตามที่เคยได้รับการอบรมมา แต่การสนับสนุนสื่อตุ๊กตาไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ เพราะผลิตได้ยาก ราคาแพง ผู้ที่ต้องการนำไปใช้มีงบประมาณน้อย เกิดเป็นปัญหา ทำให้เกิดความคิด มีความสนใจในฐานะเป็นผู้ผลิตสื่อนวัตกรรมทางทันตสุขภาพและสื่อนวัตกรรมทางทันตกรรมมาโดยตลอด ก็เลยพัฒนาหุ่นจำลองฟันน้ำนมแบบมือถือซึ่งมีเหงือกและฟันที่ทำจากวัสดุเรซินที่แข็งแรงไม่แตกบิ่นง่าย โดยปรับขนาดให้เล็กลง และหาวัสดุที่มีความคล้ายคลึง ทำอู้งปากมีที่สามารถยืดหยุ่นได้ มีกระพุ้งแก้ม มีริมฝีปากและมีลิ้น โดยเรียกรวมๆ ว่า “อู้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” โดยได้ลองนำไปเย็บเข้าที่ปากของตุ๊กตาหลายๆ แบบก็สามารถทำได้โดยง่าย และที่เหมาะสมดูดี น่ารักที่สุดต้องเป็นตุ๊กตามีเยน ขนาดความสูงราว 28 นิ้ว ซึ่งมีขายอยู่ทั่วไปหาซื้อได้ง่ายราคาไม่แพงซึ่ง ตุ๊กตามีจะมีแก้มที่ยื่นออกมาช่วยให้เย็บอู้งปากติดได้ง่าย ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะวิทยากรผู้สอน มีการปรับปรุงและพัฒนาให้มีความใกล้เคียงและให้เสมือนจริงมากที่สุด และได้ผ่านการทดลองใช้ และ

ผ่านการใช้จริงจากผู้ที่เคยผ่านการอบรม ก็เป็นที่ยอมรับว่าเป็นสื่อที่ช่วยให้การสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติดูแลทำความสะอาดช่องปากเด็กปฐมวัยได้ง่ายและมีประสิทธิภาพดี

วัตถุประสงค์

1. สื่อหุ่นจำลองสภาพช่องปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง เพื่อใช้ประกอบเข้ากับตุ๊กตาแบบต่างๆได้
2. สื่อหุ่นจำลองรูปลักษณะคล้ายคลึงเด็กปฐมวัย ที่เหมาะสมกับหุ่นจำลองสภาพช่องปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง เพื่อให้ผู้ผ่านการอบรมนำไปใช้ช่วยสอนสาธิตและให้พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กได้เรียนรู้เข้าใจได้ฝึกปฏิบัติการดูแลและทำความสะอาดช่องปากให้กับลูกหลานและเด็กในความดูแลได้

วิธีดำเนินการ

กระบวนการผลิตพัฒนา

ขั้นตอนที่ 1. ศึกษาข้อมูลความต้องการ คุณลักษณะและคุณสมบัติของสื่อนวัตกรรม และความน่าจะเป็น ดูความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาจากสื่อนวัตกรรมเดิมที่เคยมีอยู่ ในการผลิตต้นแบบสื่อนวัตกรรม และการจะผลิตเพิ่มจำนวนด้วย

ขั้นตอนที่ 2. ใช้กระบวนการวิจัยพัฒนา มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาตามวัตถุประสงค์ มีการออกแบบ วางแผนและประสานงานการผลิตจัดทำต้นแบบสื่อนวัตกรรมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ผู้มีทักษะความสามารถที่เกี่ยวข้อง จัดทำต้นแบบสื่อนวัตกรรมตามที่ออกแบบ ผ่านการพิจารณาจากผู้เกี่ยวข้อง และนำไปทดสอบสื่อนวัตกรรม และทดลองนำไปใช้จริงก่อนทำการปรับปรุงและพัฒนาต้นแบบสื่อนวัตกรรมขึ้นมา

ขั้นตอนที่ 4. สนับสนุนให้ผู้เคยเข้าอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย” ใช้และรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมและใช้ประโยชน์ได้สูงสุด

กระบวนการเผยแพร่

ขั้นตอนที่ 1. เผยแพร่สื่อนวัตกรรมที่ผ่านการพัฒนาที่สมบูรณ์ มีความพร้อมให้การสนับสนุนผ่าน “เครือข่ายเด็กไทยฟันดี” ผ่านทางสื่อออนไลน์

ขั้นตอนที่ 2. ประสานการผลิตเพิ่มจำนวนสื่อนวัตกรรม “อู้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” ตามจำนวนที่ผู้สนใจสั่งทำ

ขั้นตอนที่ 3. เผยแพร่ จัดแสดง และนำเสนอสื่อนวัตกรรม “อู้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” ในงานวันนักประดิษฐ์ ปี 2559 และ งานประชุมประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข และนำเสนอในรูปแบบ “LIKE TALK AWARD'60” หรือ “เรื่องเล่าเร้าพลัง” เป็นการเผยแพร่ผลงานสื่อนวัตกรรมให้เป็นที่รู้จักว่า “เป็นผลงานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่มีคุณค่าและมีคุณประโยชน์”

ขั้นตอนที่ 4. เตรียมการถ่ายทอดและเปิดอบรมสำหรับผู้สนใจมีความสามารถร่วมเป็นเครือข่ายร่วมกันผลิตและพัฒนา เพื่อให้สื่อนวัตกรรม “อู้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” มีใช้แพร่หลายและร่วมกันพัฒนาต่อไป

การประเมินผล

1. ประเมินจากจำนวนความต้องการและจำนวนการสั่งทำสื่อนวัตกรรม “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” กับ “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” มีเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ จากกลุ่มผู้เข้าอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย” เป็นการสื่อสารผ่าน “เครือข่ายเด็กไทยฟันดี” จึงเป็นที่รู้จักขึ้นเรื่อยๆ เป็นลำดับ

2. ติดตามดูการนำสื่อนวัตกรรม “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง ช่วยสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติการดูแลและทำความสะอาดช่องปากเด็กปฐมวัย” จากทันตบุคลากรของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแต่ละแห่งที่ได้นำสื่อนวัตกรรมไปใช้สอนสาธิตและฝึกแปรงฟันให้กับพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก สามารถบอกได้ว่าสื่อนวัตกรรมนี้ ช่วยให้การเรียนการสอนง่ายและสะดวกกว่าการใช้เด็กจริงๆ มาเป็นหุ่นในการสอนสาธิตและฝึกปฏิบัติ

3. ประเมินผล การเรียนรู้ของพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ที่ได้รับการสอนสาธิตและได้รับการฝึกปฏิบัติการดูแลและทำความสะอาดช่องปากเด็กปฐมวัยไปแล้ว สามารถดูแลและทำความสะอาดช่องปากลูกหลานและเด็กในความดูแลได้เป็นอย่างดี

4. ติดตามดู พฤติกรรมมีความต่อเนื่องมาเรื่อยๆ ในการดูแลและทำความสะอาดช่องปากให้กับลูกหลานและเด็กๆ ในความดูแลของพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

5. ประเมินผลจากการ ตรวจดูสถานะในช่องปากของกลุ่มเด็กปฐมวัยที่ดีขึ้น ที่ได้รับการดูแลและทำความสะอาดช่องปากจากพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

ผลการดำเนินการ

ทำให้ทันตบุคลากรผู้เข้าอบรมหลักสูตร “การพัฒนาศักยภาพทันตบุคลากรโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการดูแลสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย” ที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัย มีสื่อนวัตกรรม “หุ่นจำลองสภาพช่องปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” ทั้งในรูปแบบ “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และในรูปแบบ “ตุ๊กตาทิมมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” ช่วยสอนสาธิตและช่วยการฝึกปฏิบัติให้กับคุณพ่อคุณแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็กได้อย่างน่าสนใจ มีความเสมือนจริงมากกว่าและราคาถูกกว่าสื่อจากต่างประเทศหลายเท่า ช่วยให้การดำเนินงานในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเด็กปฐมวัยได้ง่าย สะดวก รวดเร็วขึ้น และมีประสิทธิภาพ และนำมาใช้ช่วยสอนสาธิตและฝึกปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลถึง การเรียนรู้และนำไปสู่การฝึกปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ในการดูแลและทำความสะอาดสภาพช่องปากให้กับเด็กปฐมวัยที่เป็นลูกเป็นหลานและเด็กๆ ในความดูแล ตั้งแต่การตรวจดูดูแลสุขภาพในช่องปากหรือการตรวจฟัน การแปรงฟัน การเช็ดฟันและการใช้ไหมขัดซอกฟันให้กับเด็กปฐมวัย และจะส่งผลให้ เด็กปฐมวัยที่จะเติบโตสู่วัยวัยเรียน วัยรุ่น วัยทำงานและวัยผู้สูงอายุ เป็นผู้มีสุขภาพช่องปากดี และมีสุขภาพที่สมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนของประเทศชาติได้ในที่สุด

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ความรู้ความสามารถความเชี่ยวชาญ และจิตวิญญาณของทีมงานผู้ผลิตสื่อนวัตกรรม ที่มีความเพียรพยายามและมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาสื่อนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แรงบันดาลใจจากผู้ที่ต้องการใช้สื่อนวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมทันตสุขภาพในเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่ต้องมุ่งมั่นให้ได้รับความเอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครองผู้ใกล้ชิด และผู้เกี่ยวข้องที่มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและถ่ายทอดเทคนิควิธีที่ทำให้เห็นเป็นรูปธรรมให้ประสบการณ

เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ฝึกฝนจนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติอันจะเกิดผลดีต่อสุขภาพของเด็กปฐมวัยอันเป็น ทรัพยากรที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป

3. การสนับสนุนจากผู้ที่ต้องการใช้สื่อนวัตกรรมทั้งเงินทุนการผลิต การเผยแพร่โฆษณาและแนะนำกัน ต่อๆ และการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมจึงมีขึ้นเรื่อยๆ

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. ความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์จากสื่อนวัตกรรมมีความสำคัญเป็นพลังจูงประกายให้เกิดการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและมีปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น การจะตอบสนองปริมาณความต้องการที่มากขึ้น ต้องมีการวางระบบในการสนับสนุนและเผยแพร่กรรมวิธีในการผลิตแบบเปิดกว้างไม่สงวนลิขสิทธิ์หรือจดสิทธิบัตร มีการส่งเสริมการผลิตที่ไม่ยากสำหรับผู้สนใจและมีความสามารถผลิตได้ในทุกรูปแบบ เช่นการเปิดอบรมการผลิต และการเผยแพร่กรรมวิธีการผลิตผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ให้เป็นที่แพร่หลายทั้งการวิธีการผลิตและการนำสื่อนวัตกรรมไปใช้งานในวัตถุประสงค์ต่างๆ ความคุ้นเคยและคุณลักษณะ เช่น การสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติการแปรงฟัน การเช็ดฟัน การใช้ไหมขัดซอกฟันให้กับเด็กปฐมวัย โดยคุณพ่อคุณแม่และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

2. การผสมผสานวัสดุ เทคนิควิธีการและความรู้ทางวิชาการทางสุขภาพ ทางการศึกษา และการใช้ทักษะความชำนาญทางช่างและทางศิลป์ สามารถสร้างสรรค์สื่อนวัตกรรมที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพ ช่วยให้ เกิดประสิทธิภาพในกิจกรรมการเรียนการสอนสาธิตและการฝึกปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

3. การสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องและการตอบรับด้วยดีจากผู้ต้องการใช้และผู้เคยใช้สื่อนวัตกรรมที่ผลิต จะเป็นพลังให้มีความมุ่งมั่นและสร้างสรรค์พัฒนาสื่อนวัตกรรมให้น่าสนใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานสื่อนวัตกรรม เป็นข้อมูลที่มีค่านำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา หรือสร้างสรรค์สื่อใหม่ๆ ขึ้นมาได้อีก

5. กระบวนการผลิตบางขั้นตอนต้องใช้ทักษะความชำนาญเป็นพิเศษ ถึงจะทำให้ได้ชิ้นงานที่ออกมามีคุณภาพ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ

1. เงินทุนสนับสนุนการให้ได้สื่อนวัตกรรม “ตุ๊กตาทมิมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง ช่วยสอนสาธิต และการฝึกปฏิบัติการดูแลและทำความสะอาดช่องปากเด็กปฐมวัย” สำหรับทันตบุคลากรที่ต้องการนำไปใช้งานมีไม่มากพอ ที่จะจัดซื้อให้มีจำนวนสื่อนวัตกรรมเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ที่ดำเนินงานได้

2. การกระจายตัวของสื่อนวัตกรรม “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทมิมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” เป็นไปได้ไม่มากพอ เนื่องจากการสื่อสารเผยแพร่สื่อนวัตกรรมที่มียังไม่เข้าสู่ระบบที่แพร่หลายเพียงพอ

3. ระบบการผลิต “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทมิมีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” แบบเพิ่มจำนวน มีอยู่ในวงจำกัดเฉพาะทีมงานเท่านั้น

วิธีจัดการกับปัญหา คือ

1. ให้ผู้ที่ต้องการสื่อนวัตกรรม “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตาทมิมีฟันน้ำนม

แบบเสมือนจริง” จ่ายเงินทุนเอง อาจขอการสนับสนุนเงินต้นจากหน่วยงานที่สังกัด องค์กรท้องถิ่น หรือ หน่วยงานเอกชนและบริษัทเอกชนมีความเป็นไปได้ เพราะเป็นสื่อนวัตกรรมที่มีคุณค่าและมีคุณประโยชน์ยิ่ง

2.ให้มีการเผยแพร่เข้าไปในกลุ่มเครือข่าย “เด็กไทยฟันดี” เป็นระยะๆ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มที่มีสนใจที่มีความสามารถในการผลิตให้เป็นเครือข่ายร่วมกันผลิตได้ในทุกรูปแบบ ทั้งการจัดแสดงนำเสนอผลงานในงานวิชาการหรืองานมหกรรมต่างๆ และเผยแพร่ผ่านสื่อช่องทางออนไลน์ให้เข้าถึงเครือข่ายและกลุ่มเป้าที่เกี่ยวข้อให้มากขึ้น

3.เปิดอบรมการผลิตสื่อนวัตกรรม “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตามีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” ให้สามารถผลิตเองได้ สร้างเครือข่ายในการผลิตสื่อนวัตกรรม ที่มีระบบกระจายไปให้ทั่วถึง ซึ่งต้องมีงบประมาณดำเนินการและงบประมาณในการจัด ความฝันจึงจะประสบผลสำเร็จได้

เอกสารอ้างอิง

1. คณาจารย์มหาวิทยาลัยทันตกรรมทันตการ, ทันตกรรมทันตการ2. พิมพ์ครั้งที่ 1. ขอนแก่น:โครงการตำราวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, พ.ศ. 2540
2. จุมพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะ, รายงานการวิจัย “แบบจำลองสภาพในช่องปากสำหรับฝึกทักษะหลักสูตรการฝึกอบรมตรกรวิทยาทางทันตกรรมสำหรับทันตบุคลากร”, ศูนย์ทันตสาธารณสุขระหว่างประเทศ, พ.ศ. 2543
3. พิชิต เลี่ยมพิพัฒน์,การผลิตหุ่นจำลองทางการแพทย์ด้วยวัสดุพลาสติก, มหาวิทยาลัยมหิดล, ห.จ.ก.ป. สัมพันธ์พาณิชย์, พ.ศ. 2542
4. วรยา มณีลังกา, ความรู้พื้นฐานทันตกรรมบูรณะ, โครงการสวัสดิการสถาบันพระบรมราชชนก, พ.ศ. 2550

สื่อนวัตกรรม “อุ้งปากฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง” และ “ตุ๊กตามีฟันน้ำนมแบบเสมือนจริง”

มี 7 รพช.ๆ ละ 10 ตัว แต่ละที่ นำไปให้กับ

"รพ.สต.ในพื้นที่อำเภอ
หมุนเวียนกันใช้สอน"
ได้แก่...อ.ป่าซาง

อ.หางดง อ.สันทราย
อ.สารภี อ.สันกำแพง
อ.บ้านธิ อ.นุแกระง

จัดแสดงให้กับ คณะศึกษาดูงาน ณ ศูนย์ทันตฯ ระหว่างประเทศ

สร้างเครือข่ายผลิต
เปิดอบรมปฏิบัติการ
- ทางทันตสุขศึกษา
- ทางทันตกรรม

ให้ จนท. และ นศ.ทพ.
- ม.มหิดล ปี 57
- ม.สุรนารี ปี 58
- ม.พะเยา ปี 59-60

